

T^FR^EA^SN^TS^IP^VO^AR^LT

Dijakinje II. in III. gimnazije Maribor so spremljale dogodke Festivala Transport in zapisale svoje vtise.

Rosanda Zavšek, III. gimnazija Maribor

Pretekli teden sem bila v vlogi gledalke in kritičarke pod okriljem svoje šole vključena v mednarodni projekt Transport Lutkovnega gledališča Maribor. V okviru projekta sem si ogledala pet predstav s 3D-figuricami. Predstave so bile zasnovane na aktualnih problemih po svetu.

V Lutkovno gledališče Maribor sem vstopila brez posebnih pričakovanj – le sprostila sem se in očaralo me je. Prepričana sem, da je bila vsaka predstava zase zelo močna, emocionalna; dotaknila se je vsakogar, ki si jo je ogledal. Po drugi strani pa je bila vsaka predstava zelo premišljena in profesionalno izvedena. Čeprav so bile vse predstave podobno zastavljene, s podobnimi figuricami in celotnim konceptom, je vsaka vame odtisnila svojstven pečat. V nekatere zgodbe si se lažje vživel, druge so bile bolj abstraktne. Nekje je bil konec ponujen, drugje si si ga moral spisati sam. Nekje te je presunilo nekaj, drugje nekaj popolnoma drugega.

In čeprav sem si teh pet predstav ogledala zapovrstjo, me nobena izmed njih ni pustila ravnodušne. Seveda pa ni bila vse le zgodba. Veliko vlogo pri mojem interpretiranju in doživljanju ogledanega so imeli igralci. Vedno znova, pri vsaki predstavi, sem bila navdušena nad njihovimi močno izraženimi, natančnimi in opaznimi gibi ter mimiko, saj so igrali, kot da bi igrali zgodbo sami zares (do)živeli. To je name naredilo zelo močan vtis.

Vsak najmanjši detajl je bil premišljen, vse je bilo tekoče, kot da bi bilo vnaprej posneto. Kot gledalka večkrat sploh nisem imela občutka, da sem v gledališču, ker je videno večkrat preseglo stene prostora.

Za konec lahko rečem le: hvaležna sem, da sem bila ena izmed tistih srečnejšev, ki so imeli možnost ogleda vseh predstav ter pogovora s takšnimi umetniki, in ponosna, da sem s svojo prisotnostjo prispevala drobtinico k celostnemu projektu, za katerega sem prepričana, da je navdihnil mnoge izmed nas.

Ana Tovilović,

III. gimnazija Maribor

Ko ugasnejo luči in se pred nami odpre oder, se začne svet, v katerem je mogoče skoraj vse. Majhna lutka lahko nenadoma postane junak, preprost predmet dobi svoj glas, prostor pa se spremeni v čisto nov svet. Prav v tem vidim posebno čarobnost lutkovnega gledališča. Ob obisku Lutkovnega gledališča Maribor sem spoznala, da lutke niso le igrače, temveč lahko s svojo podobo, gibanjem in zgodbo v gledalcu vzbudijo čustva, domišljijo in radovednost. Zelo mi je bilo všeč, kako lahko s tako majhnimi lutkami, kot so bile te, pričaraš tako dobro vzdušje, radovednost, domišljijo, najbolj pa zgodbo, s katero lahko na preprost način predstaviš tako zapletena čustva, doživljanje in prekrasna sporočila, ki dajo gledalcem misliti.

Navdušena sem bila nad vsemi predstavami. Rada bi pohvalila trud in delo igralcev in vseh drugih članov gledališke ekipe, ki so pripomogli k nastanku čudovitih predstav in uspešnega projekta z naslovom *Transport*. V gledaliških predstavah je bilo zelo lepo predstavljeno, kako lahko na preprost način brez govora prikažemo sporočilo svetu. Velikokrat sem se vprašala, kaj se zgodi, ko neživa lutka za trenutek oživi ... Pred nami se odpre svet, v katerem domišljija ne pozna meja in kjer lahko tudi najmanjši gib pove tisoč besed. Ob tem sem začela razmišljati, kako pomembno vlogo ima gledališče za nas, in spoznala sem, da ima gledališče zelo velik in pozitiven vpliv na človeka. V času festivala sem se počutila res zelo lepo. Ob predstavah sem se velikokrat osredotočila predvsem na igralske prijeme in postavitve majhnih 3D-figuric. Sama ideja lutk in scenografije se mi je zdela izvrstna, saj sem ugotovila, da za nastanek lutkovne predstave ne potrebujemo velikih in razkošnih lutk, scen in rekvizitov, ki bi pričarali dobro vzdušje in zanimanje gledalcev.

V sklopu treh dni smo si ogledali pet čudovitih predstav. Predvsem sta se mi v spomin vtisnili predstavi *Tovor* in *Povezovalni leti*.

Zelo se mi je zdelo pomembno, da se zavedamo in da smo hvaležni za to, kar imamo. Pri lutkovno-gledališki predstavi z naslovom *Odhod* sem se še posebej zazrla vase in se zamislila, kako zelo pomembno in lepo je biti hvaležen za majhne in lepe trenutke, ki ti ostanejo v spomину, ter za to, kar imamo. Pomembno je, da si v svetu znamo med seboj pomagati in si stati ob strani. Zelo sem vesela, da sem lahko bila del tega čudovitega projekta.

Skupaj z razredom smo si v sklopu dejavnosti ogledali lutkovno predstavo *Povezovalni leti*, ki se mi je še posebej vtisnila v spomin, saj ima prekrasno sporočilo. Tokrat sem si predstavo ogledala iz drugega zornega kota, kot večer prej; in morem reči, da mi je bilo z obeh strani zelo všeč, pri tem pa sem lahko bila bolj pozorna na detajle, ki jih morda prvič nisem opazila ali pa se zanje nisem tako zelo zavzela kot ob drugem ogledu predstave. Skupaj smo si ogledali tudi notranjost lutkovnega gledališča in delavnico, kjer izdelujejo lutke.

V sklopu obiska smo si ogledali tudi razstavo 3D-figur, ki me je pritegnila s svojo izvirnostjo in zanimivim načinom upodabljanja različnih likov. Ob ogledu sem поблиžje spoznala, kako lahko oblike, natisnjene s 3D-tiskalnikom, s svojo podobo, podrobnostmi in izrazitostjo ustvarijo posebno doživetje za obiskovalca.

Obisk Lutkovnega gledališča Maribor mi je pokazal, da se čarobnost ne skriva le v lutkah, temveč tudi v igračah, zgodbah in drobnih predmetih, ki v otroških rokah oživijo. Spoznala sem, da lahko vsak predmet postane nekaj posebnega, če mu namenimo kanček domišljije, ustvarjalnosti in otroške radovednosti. Prav v tem se skriva lepota otroškega sveta, kjer lahko tudi najpreprostejše stvari postanejo vir veselja, učenja in nepozabnih doživetij.

Evita Železinger, III. gimnazija Maribor

V sklopu projekta Transport smo si ogledali pet različnih predstav, razstavo, udeležili smo se kviza ter imeli možnost druženja in pogovora z igralci. Vsak dan smo spoznali nekaj novega in zanimivega ter lutkovno gledališče doživeli na nekoliko drugačen način.

Ogledali smo si vse predstave in vse so mi bile zelo všeč. Zanimiv se mi je zdel predvsem način izvedbe predstav, izbira različnih lutk in tudi nenavadne majhne figurice. Od vseh mi je bila najbolj všeč predstava Tovor Lutkovnega gledališča Maribor, saj sem se z njeno zgodbo najlažje povezala oziroma sem se v njej najbolj prepoznala.

Zelo všeč mi je bila tudi razstava, ki smo si jo ogledali prvi dan. Vendar mi je bilo še bolj zanimivo, ko smo si jo ogledali zadnji dan, saj smo takrat s šolo po predstavah ponovno šli skozi razstavo. Takrat sem lahko prepoznala figurice, ki sem jih videla v različnih predstavah. Všeč mi je bil tudi kviz ter druženje. Posebej zanimiv je bil pogovor z igralci, saj so nam prijazno odgovorili na vsa naša vprašanja. Celoten projekt se mi je zdel zelo dober in všeč mi je bilo, da smo lahko lutkovne predstave doživeli na tako drugačen in ustvarjalen način.

Maca Bobnar, II. gimnazija Maribor

Dijaki II. in III. gimnazije Maribor smo si v okviru festivalskega dela Transport za mlade ogledali vseh pet predstav in razstavo, imeli smo pogovor z ustvarjalci predstav ter se na koncu udeležili še kviza.

Vsem predstavam je bilo skupno to, da so se ukvarjale s perečimi temami današnjega časa: naravne nesreče, izguba identitete, izčrpavanje zaposlenih ... Zanimiva je bila tudi izbira lutk, ki niso bile običajne, ampak so bile ustvarjene s 3D-tiskalnikom in ročno pobarvane. Ustvaril jih je Aleksander Andželović, ki je tudi avtor spremljajoče razstave. Najzanimivejši del figuric/lutk so bile zame majhne podrobnosti, ki jih opazimo le, če se podrobno zazremo v figuro. Opazimo lahko veliko majhnih vzorcev ali izrazov na obrazih figuric. Tudi scenografija je narejena s pomočjo 3D-tiskalnika ter zelo natančno oblikovana. Povezava med predstavami je tudi ta, da so povsod vključeni zanimivi svetlobni in zvočni učinki, ki te še bolj potegnejo v predstavo in zaradi katerih se počutiš, kot da si del dogajanja.

Ti zanimivi učinki zaznamujejo že prvo predstavo z naslovom Tovor, ki je nastala v Lutkovnem gledališču Maribor. Predstava se osredotoča na osebno zgodbo tovornjakarja Milana, ki nas popelje v dan v svojem življenju. Že na začetku izvemo za tragično nesrečo, ki se zgodi na koncu, a se vmes vrnemo na njegov dan in dogajanje na cesti. Skozi predstavo vidimo različne menjajoče se scene in prizore: od bencinske črpalke do postajališča in fiksne avtoceste, ki je ves čas pred nami. Čeprav je scena nepremična, sta nas igralca in tehnika s pomočjo posebnih učinkov tako zapeljala v zgodbo, da smo skoraj čutili, kako se peljemo in potujemo s tovornjakarjem Milanom. Vsakič, ko sta igralca zamenjala ali prestavila avto na novo pozicijo, so zasvetile luči naslednjega, kar je ustvarilo realno vzdušje in občutek prisostvovanja dogodku. Pomembna podrobnost, ki sem jo opazila, je tudi odnos igralcev do figur, saj sta s svojo natančno in premišljeno animacijo figurice skoraj oživila in ustvarila občutek resničnosti. Sledili smo igralčevima pogledoma in ujeli najpomembnejše dele predstave, pa tudi zelo zanimive vsakdanje pogovore, ki so bili del predstave. Bila mi je zelo všeč in zdela se mi je res vrhunsko zastavljena in izvedena, saj sem se v trenutku počutila kot del zgodbe. Predstava me je spodbudila k premisleku o vsakdanjih obremenitvah vseh nas in izgorelosti, ki je ne vidimo več samo pri odraslih, ampak je vse bolj prisotna tudi pri nas, mladih.

V predstavi *Odhod* smo videli posledice naravnih nesreč, ki so bile podprte s primerom iz resničnega življenja, in sicer z zvočnimi posnetki zakoncev, ki sta nesrečo občutila na lastni koži. Predstavo je pripravilo Lutkovno gledališče Ljubljana. Ta predstava me je še posebej pretresla, saj slišimo zakonca, ki govorita o svoji izkušnji; s tem, ko se nam odpreta in nam zaupata, naredita predstavo veliko bolj osebno. Pri tem sem se zamislila o človekovem nepremišljenem ravnanju z naravo in o posledicah, ki jih to ravnanje prinaša, in kako pogubne so lahko. V predstavi so prav tako uporabljeni posebni svetlobni in zvočni učinki, igralki se z njimi poigravata, na primer škropita vodo na sceno, da prikažeta nevihto ali pa zlivata vodo iz kozarca, da prikažeta puščanje v hiši. Z obrazno mimiko sta nakazali, kdaj naj bomo pozorni na posebne trenutke v predstavi, kot je na primer ta, ko otroka gledata televizijo in se igralki sklonita za njiju, da bi si tudi onidve ogledali vzlet rakete.

Raketa se pojavi v naslednji predstavi, saj so vse predstave povezane še tako, da so v različnih predstavah majhne skupne podrobnosti, ki jih je sicer težko opaziti. Med predstavo *Odhod* in *Pripnite pasove!* je to izstrelitev rakete oziroma odštevanje, ki se sliši pri obeh, med predstavama *Tovor* in *Pripnite pasove!* pa so to rjavi kavbojski klobuki, ki jih srečamo v obeh zgodbah (v *Tovoru* jih prevaža Milan, v *Pripnite pasove!* pa klobuk nosi Jeff Bezos med preprirom z Elonom Muskem). Predstava *Pripnite pasove!* govori namreč o najbogatejših zemljanih, kot sta Bezos in Musk, in o Robyn, ki za rojstni dan prejme drago darilo: potovanje v vesolje. Predstava odpira zanimive poglede na to, kaj vse si lahko nekateri privoščijo, medtem ko so drugi skoraj na robu preživetja. Predstavo je izvedlo Lutkovno gledališče Klaipeda iz Litve, odigrala pa sta jo ponovno dva igralca. Pozornost sta namenila le pomembnim figuricam, saj jih je bilo v tej predstavi res zelo veliko. Veliko dela je bilo tudi z raketo, ki je bila 3D natisnjena in smo jo videli v predstavi, ter z našim planetom, ki je bil na tiskalniku, še nedokončan. Tudi tukaj je bila scena izjemno natančna, še posebej figurice.

Četrta predstava, ki smo si jo ogledali v sklopu festivala, je povezana z migracijami in družbenimi razlikami, ki jih ljudje med seboj ustvarjamo na podlagi predsodkov. Imenuje se *Povezovalni leti*, dogaja se na letališču, izvedlo pa jo je Lutkovno gledališče Bialystok s Poljske. Tudi tukaj je bilo zelo veliko figuric; nekatere so bile nepobarvane oziroma bele, na ta način so izpostavili pomembnost oz. nepomembnost posameznih figur. V ospredje je bila postavljena štiričlanska družina: mama, oče, sin in dojenček, ki so na letališču čakali na svoj let. Najprej prikazuje letališče (z realističnimi vrati, ki se sama odpirajo, in s tekočimi trakovi, ki krožijo, ter še z marsikaterim posebnim učinkom, ki smo ga v predstavi videli prvič, npr. kadilska soba, v kateri se sproži dim). Spremljamo družino in njihovo premikanje po letališču; sin se igra in pripeti se nezgoda. Sin trči v poslovnega moškega, ki se mu razlije kava. Takoj prihiti oče, ki pomaga obrisati gospoda, tam pa nastane prvi družbeni konflikt, saj gospod očeta odrine (si ne želi njegove pomoči ali da bi se ga sploh dotikal). Med čakanjem na let zraven družine sede tudi starejša (verjetno že dementna) gospa s kamero, ki fotografira in jo nosi okoli v rokah. Zgodi se, da jo gospa nenamerno pozabi, a za krajo takoj obtoži družino oziroma očeta, ki ga odpeljejo nadzorniki na letališču. Tukaj pride do družbenega konflikta, saj izgled vpliva na odnos do človeka. Na koncu se sicer izkaže, da je oče nedolžen in da je gospa le pozabila kamero, vendar se je družina vseeno soočila z neenakostjo, kar je narobe. Med vso zgodbo sem tudi tukaj opazila nekaj povezav s prejšnjimi predstavami (na primer med to in *Tovorom*, saj na letališču prodajajo takšne klobuke, kot jih prevaža Milan, nato med *Odhodom* in to predstavo, saj je družina, ki zapušča babico in dedka na rojstnem dnevu, zdaj tudi na letališču, prav tako vidimo njihov avto na prostoru za izposajo avtomobilov).

Opazila sem veliko povezav, ki smo jih nato v četrtek omenjali tudi pri kvizu, ki smo se ga udeležili v Sodnem stolpu. Naredili smo generacijsko mešane ekipe, da smo lažje pokrili različna vprašanja. Jaz sem bila v skupini z Litvanci, in sicer z Renato, Kestutisom in Stasysom, s katerimi smo se super razumeli in na koncu zasedli četrto mesto. Kviz je bil zelo zabaven zaključek tridnevnega festivala, na katerem smo se lahko tudi odlično družili in uživali.

Transport nas je spodbudil k opazovanju širše slike sveta in njegovih/naših problemov, pa tudi opozoril na pomembnost detajlov in majhnih stvari, na katere včasih nismo pozorni.

Zahvaljujem se Lutkovnemu gledališču Maribor za priložnost sodelovati pri festivalu Transport. Veselim se tudi nadaljnjega sodelovanja.

Hana Špičko, II. gimnazija Maribor

Problematika naraščajočega transporta v svetu se je zlila z umetnostjo

Od 22. do 24. septembra je v Lutkovnem gledališču Maribor potekal festival Transport. Predstavljal je serijo lutkovnih predstav Transport: Tovor, Odhod, Povezovalni leti, Fronta, Priprite pasove! in Prelomna točka. Predstave so nastale v okviru mednarodnega sodelovanja šestih evropskih gledališč iz Slovenije, Poljske, Estonije, Litve in Češke na pobudo avtorja in režiserja Tina Grabnarja.

Festivala smo se udeležili tudi dijaki II. gimnazije, ki pozivamo sošolce, da se kulturno ne strdajo in se udeležijo prihodnjih festivalov. Festival nam je dal priložnost, da smo se na zabaven način izobrazili o problematikah današnjega sveta ter pri tem spoznali lutkovno ustvarjanje. Vsekakor smo bili navdušeni in bi izkušnjo še enkrat ponovili.

Festival Transport je bil veliko več, kot sem pričakovala. Presenetilo me je, da lahko tako pereče teme uprizorimo z lutkovno predstavo. Ko te je ujela zgodba predstave, si bil pozoren na vse detajle: kako je nekdo premikal figurico, poglede med igralci, skrivnosti, povezave med njimi in še več. Nastopajoči so morali vaditi in vaditi, da so usvojili te kretnje, ki so eden najpomembnejših delov za globok in dober vtis.

Problematika naraščajočega transporta v svetu se je zlila z umetnostjo in na učinkovit način upodobila težave, ki nastopijo z modernim transportom. Dandanes potuje vse: ljudje, misli, vozila, materialne dobrine ... Brez tega si sodobnosti sploh ne bi mogli predstavljati. S tem pa pride tudi cena, ki jo družba plačuje z ekološkimi problemi, izkoriščanjem delavcev, izčrpavanjem naravnih virov, razlikami med ekonomskimi statusi in odnosi med nami. Mislim, da so na malo bolj impliciten način zelo dobro prikazali dogodke, za katere se veliko ljudi sploh ne zaveda, da ves čas spremljajo današnji svet.

Ob predstavah mi je bil najljubši del pogovor z igralci. Sama sem jim postavila vprašanje, kakšen je odziv publike na tako resne teme. Reakcije gledalcev so vedno različne. Prizadelo pa me je, ko sem slišala, da so pri uprizoritvi Povezovalni leti ljudje včasih odhajali iz dvorane, ker se jim je tema migrantov zdela kontroverzna in je niso podpirali. Z igralci je bilo prijetno odpirati tudi pogovore o svetu na splošno, kako ga vidimo in doživljamo tudi mi. Vesela sem bila, da smo lahko diskutirali o globalnih problematikah, tudi če niso bile v predstavah. Takšnih trenutkov ne moreš pozabiti, saj se vtisnejo globoko v spomin.

Hvaležna sem, da sem lahko bila del te izkušnje. Zagotovo bi jo ponovila. Kot osebi, ki uživa v gledališču in rada gleda različne umetnosti na odru, je bil to zelo zanimiv in prijeten del šolskega tedna.

Olivija Prešern,

II. gimnazija Maribor

V okviru festivala Transport smo si v Lutkovnem gledališču Maribor ogledali pet posebnih lutkovnih predstav.

Vsaka od predstav je imela svoje sporočilo, a so kljub temu bile medsebojno povezane. Najbolj se mi je vtisnila v spomin predstava Tovor, ki govori o vzniku tovornjaka Milanu. Milan se izjemno trudi pri svojem delu in na žalost na koncu predstave povzroči prometno nesrečo s smrtnim izidom. Predstava je pustila odprt konec in smo si ga lahko interpretirali sami.

Med drugim smo se tudi pridružili pogovoru z ustvarjalci. Prav tako smo lahko po vsaki predstavi pristopili do igralcev in jih povprašali o zgodbi, lutkah, inspiraciji itd. Po sklopu predstav smo se udeležili še kviza, ki je bil izjemno zabaven.

Zelo sem hvaležna za povabilo. Bila je predvsem zanimiva in prijetna izkušnja.
10/10 bi jo ponovila.

Neža Grajfoner,

II. gimnazija Maribor

Lutkovno gledališče Maribor je konec septembra organiziralo Festival Transport, v sklopu katerega smo si lahko ogledali pet od šestih predstav (*Tovor*, *Odhod*, *Povezovalni leti*, *Priprite pasove!* in *Prelomna točka*, predstave *Fronta* pa v sklopu Festivala žal niso izvajali).

Vse našteje predstave sestavljajo projekt Transport, financiran iz Evropske Unije, v katerem sodelujejo ustvarjalci iz različnih evropskih gledališč (iz Slovenije, Litve, Češke, Poljske in Estonije). Vsem je skupen način uprizoritve, ki nam zgodbe predstavi s pomočjo miniaturnih postavljene v hiperrealistične svetove. Te so narejene s pomočjo 3D-modeliranja, ki ga je eden od ustvarjalcev opisal kot "kiparstvo na steroidih", saj omogoča hitrejšo izdelavo številnih detajlov izredno dodelanih figuric. Zaradi njihove oblike dobijo igralci precej težko nalogo, saj je od njihovih gibov odvisno, kako bomo gledalci razumeli prikazani lik (pri čemer štejeta že sekunda obotavljanja ali pa hiter premik). Ali če se izrazim z besedami enega od igralcev, morali so "projicirati svoj notranji svet na figuro". Vse predstave so namreč tematsko zelo aktualne. Ukvarjajo se s problemi globalizacije, ekološkimi krizami, vojnami in izgubo kulturne identitete. Tako so, četudi pomanjšana in postavljena naravnost pred nas, vseeno čudovito naslovljena velika vprašanja današnje družbe. Vredno bi si bilo zapomniti, da je majhnost odvisna od perspektive! In predstave projekta Transport nam dajejo jasno vedeti, da moramo čim prej spregledati, da omenjeni problemi niso nekaj daljnega, temveč da so del našega vsakdana in da zahtevajo razrešitev. Še dobro, da obstajajo ljudje, ki se ves čas trudijo, da bi javnost čim bolj seznanili z nepravilnostmi, ki zahtevajo našo pozornost. (Uganili ste – pravimo jim umetniki.)